

VINCZÉNÉ GULYÁS BORBÁLA

EGY „MAGYAR ZEUXIS” BÉCSBEN
BOCSKAY GYÖRGY (1510 k.–1575) KALLIGRÁFUS TEVÉKENYSÉGE

DOKTORI (PhD) ÉRTEKEZÉS TÉZISEI

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar
Művészettörténet-Tudományi Doktori Iskola

A Doktori Iskola vezetője: Dr. Kelényi György, DSc, egyetemi tanár

A bizottság elnöke: Dr. Kelényi György, DSc, egyetemi tanár
A bizottság titkára: Dr. Ágoston Julianna, PhD, egyetemi docens
A bizottság tagjai: Dr. Eörsi Anna, PhD, egyetemi docens
Dr. Mecsai Beatrix, PhD, Dr. Prékopa Ágnes, PhD

Felkért bírálók: Dr. Farbak Péter, PhD
Dr. Mikó Árpád, PhD

Témavezető: Dr. Galavics Géza, MHAS

Budapest, 2012

Bocskay György (1510 k.–1575) kalligráfus volt jelenlegi ismereteink szerint az egyetlen magyar származású művész, akit a kora újkori Habsburg-uralkodók bécsi udvarában e tevékenységéért ismertek el. A rá vonatkozó hazai és nemzetközi kutatás eredményeit áttekintve megállapítható, hogy a szakirodalom elsősorban a flamand Joris Hoefnagel díszítette két írásmintakönyvére, az innsbrucki I. Miksa-síremlék munkálataiban való részvételére, valamint néhány címereslevelére koncentrált. Részletes áttekintés azonban – egy-egy rövidebb tanulmányt leszámítva – sem hivatalnoki pályájáról, sem kalligráfusi működéséről nem született. Ezért doktori disszertációm célja az volt, hogy elkészítsem Bocskay György tevékenységének monografikus feldolgozását.

A kalligráfus három évtizedet töltött el a bécsi udvarban. Ezért a korszakból fennmaradt eredeti levéltári források behatóbb vizsgálatától további eredményeket lehetett remélni. Kutatásaimat tehát kibővítettem a Bocskay György életrajzi adataira, valamint műveinek keletkezéstörténetére vonatkozó budapesti (Magyar Országos Levéltár), illetve bécsi (Österreichisches Staatsarchiv, Haus-, Hof- und Staatsarchiv, Allgemeines Verwaltungsarchiv – Finanz- und Hofkammerarchiv) és innsbrucki (Tiroler Landesarchiv) levéltári anyag feldolgozásával. Ennek eredményeként számos olyan új adat került elő, amely a származására, családjára, patrónusaira, hivatalnoki működésére, valamint kalligráfusi tevékenységére vonatkozó korábbi ismereteket tovább bővítette.

Bocskay György a család szlavóniai, ún. rasinjai ágából származott, amely Kőrös megyében már a 15. században rendelkezett birtokokkal. A kutatásaim során talált egykorú genealógiák alapján György leszármazása immár pontosan meghatározható. Például kiderült, hogy másodunokatestvére volt Bocskai Istvánnak, a későbbi erdélyi fejedelemnek, aki a család tehetősebb, kismarjai ágából származott. Korábban pedig Fazekas István mutatott rá, hogy Bocskay György nem lehetett azonos István szintén György nevű apjával, aki a kalligráfusnál négy évvel korábban, 1571-ben halt meg.

Számos rá vonatkozó új adatot tartalmaz a családi címereslevél is, amely teljes egészében mindeddig publikálatlan volt. A fennmaradt armálist 1549-ben állították ki a Magyar Királyi Kancellárián György, valamint két fivére, Ferenc és Miklós számára. Szövegét nagy valószínűséggel maga György fogalmazta, aki ekkor már a Kancellária írnokaként működött. Eszerint az oklevél újbóli kiadását ő kérvényezte, mivel a család korábbi címereslevele 1532-ben, a Kőszeg alól visszavonuló török hadak elleni küzdelemben elveszett. Megtudhatjuk belőle, hogy Bocskay György Oláh Miklós révén került be a Magyar Királyi Kancelláriára, ahol a címereslevél kiállításának idején írnokként („notarius”) szolgált. Az, hogy Oláh Miklós felfigyelt a szlavóniai származású, tehetséges értelmiségire,

valószínűleg az 1543-ban elnyert zágrábi püspökségével és alkancellári kinevezésével függött össze. Egy másik, újonnan előkerült forrás alapján Bocskay írnokoskodásának a kezdete valószínűleg két évvel későbbre, 1545-re tehető. A szövegből arra lehet még következtetni, hogy György a Kancellárián már ebben a korai időszakban kapott kalligráfusi feladatokat.

Bocskay György kezdetben tehát a Bécsben működő Magyar Királyi Kancellárián írnok („notarius”/„scriba”) volt és Oláh Miklós magánalkalmazottjaként szolgált. 1554-től ugyanitt magyar udvari titkárrá („secretarius”, „Ungarischer Hofsecretär”) nevezték ki. E minőségében működött élete végéig, amely hivataláért a pozsonyi Magyar Kamarától már éves javadalmazásban részesült. Kinevezése azért is jelentett fontos előrelépést, mert a Magyar Királyi Kancellária vezetője, a főkancellár nem tartózkodott mindig Bécsben, így állandóan jelen lévő helyettesei, az alkancellár és az udvari titkár(ok) végezték a hivatal tényleges irányítását. Bocskay továbbá valamikor 1565 előtt ún. királyi titkár-tanácsosként („secretarius et consiliarius”) a király mellett működő Magyar Tanács tagja is lett. Tehát magyar udvari titkári, valamint tanácsosi pozíciója révén jelentős személyisége volt a bécsi magyar udvartartásnak. Beszédes adat, hogy több évtizedes kancelláriai pályafutása alatt hosszabb-rövidebb ideig együtt dolgozott például Draskovich Györggyel, Dudith Andrással, Forgách Ferencsel, Istvánffy Miklóssal, Liszthy Jánossal, illetve Szentgyörgyi Gáborral.

Szintén fontos szempont volt Bocskay György bécsi beilleszkedési stratégiáinak és itteni patrónusaihoz fűződő viszonyának a feltérképezése. Például számos adat maradt fenn arról, hogy milyen kérvényeket intézett a mindenkori uralkodóhoz, illetve mely adományokban részesült. I. Ferdinándtól, majd II. Miksától egyrészt szokványosnak nevezhető adományokat kapott (pl. házvásárlási, illetve kiházásítási segélyek, kisebb birtokadományok), másrészt azonban olyanokat is (pl. ruhapénz), amelyek a hivatalnoki pozíciójához képest magasabb megbecsültséget jeleztek. Bocskay ezen kívül a magyar udvari familiáris-címet („aulicus”) is elnyerte. A névleges titulus ebben az időszakban konkrét feladatokkal nem járt. Tulajdonképpen a cím birtokosának az udvartartáshoz való kötődését fejezte ki és az uralkodó jellemzően értelmiségi, hivatali és gazdasági szolgálatokért adományozta. A vonatkozó forrásokból arra lehet következtetni, hogy I. Ferdinánd a titulus odaítélésével Bocskay György kalligráfusi érdemeit jutalmazta. Ezen felül Bocskaynak sikerült 1563-tól – hivatalnoki javadalmazása mellett – egy második udvari fizetést is kijárnia, amelyet közvetlenül a bécsi udvari kifizetőmester hivatala folyósított a számára. Véleményünk szerint ez a javadalmazás szintén az udvarban végzett kalligráfusi tevékenységével függött össze.

Bocskay György magyar patrónusai között találjuk a már említett Oláh Miklóst, aki tehát a Magyar Királyi Kancellárián írnoki álláshoz juttatta és így indulhatott el bécsi hivatalnoki pályájára. Rendszeres kapcsolatot ápolt továbbá a magyar világi elit tagjaival, többek között a Batthyány- és a Nádasdy-családdal. Batthyány I. Kristóf és Batthyány III. Boldizsár számos formában (pl. étel, bor) segítette Bocskayt és Körmenden élő családját, aki cserébe patrónusainak különféle szolgálatokat (pl. kancelláriai ügyintézés) tett.

A Nádasdy-családhoz fűződő kapcsolata valamivel szorosabb volt. Az újonnan feltárt forrásanyagból derült például ki, hogy a kalligráfus egy ideig a bécsi Nádasdy-házban lakott és itt rendezte be azt a műhelyt, amelyben maratott síremlékfeliratait kivitelezte. Az átnézett források nyomán sikerült azonosítanunk egy új Bocskay-művet is, Nádasdy Tamás és Kanizsai Orsolya lékai síremlékének az *all'antica* feliratait. A megrendelés jelentőségét elsősorban az adja, hogy jelen esetben nem az udvar, hanem egy magyar főúri megrendelő – nevezetesen a világi elit vezetője, a nádor – számára készült művéről van szó.

Bocskay az 1560-as évek második felében tehát jó kapcsolatot ápolt Nádasdy Tamás özvegyével, Kanizsai Orsolyával, aki nála rendelte meg a férje tumbájára szánt három feliratos táblát. A források alapján a szövegek (Nádasdy Tamás életrajza, két latin bölcsesség) összeállítója a nádor egykori titkára, Szentgyörgyi Gábor volt. Mivel a síremlékről és eredeti helyszínéről, a lékai várról a szakirodalomban viszonylag kevés információ állt rendelkezésre, ez a teljes mű keletkezéstörténetének az alaposabb vizsgálatát indokolta. Ennek során megállapítottuk, hogy Nádasdy Tamás idején a vár kápolnatornyának alsó szintjén egy új családi sírboltot alakítottak ki. Itt állították fel azután – már a nádor halálát (1562) követően – a síremléket, amelybe a halála helyszínéről, Egervárról áthozott földi maradványai kerültek. A tumbát végül a 17. században helyezték át a lékai ágostonrendiek templomába, a Nádasdy III. Ferenc alapította új családi kriptába, ahol a síremlék jelenleg is található.

Bocskay György művészként szintén megbecsült tagja volt a bécsi udvarnak. Itt készített kalligrafikus kézírataiba számos olyan szignatúrát helyezett el, amelyben „az ars scribendi művelőjeként”, vagy az „uralkodó írnokaként”, azaz az udvarban szolgáló kalligráfusként határozta meg saját magát. Véleményünk szerint a korábban említett kivételes uralkodói adományokkal, az udvari familiáris-titulussal, valamint második udvari fizetésével szintén e tevékenységét ismerték el. Jó szemmel ismerte fel, hogy érdemes egy olyan új területre, a kalligráfiára specializálnia magát, amely éppen ekkoriban emelkedett a művészet rangjára. A 16. század folyamán váltak rendkívül népszerűvé – először Itáliában, majd az Alpoktól északra – a nyomtatott írásmintakönyvek. E kiadványok nem csupán az írás helyes elsajátítását célzó oktatási segédletek voltak, hanem szerzőik újabb és újabb betű-invencióit is

közölték. Ezáltal az „ars scribendi” művelői egyre nagyobb elismertségre tettek szert, a legkiválóbbakat pedig főúri és uralkodói udvarokban foglalkoztatták. A Bécsben szolgáló Bocskay Györgyöt szintén közéjük sorolhatjuk: kalligráfusi működése egyrészt a Magyar Királyi Kancellárián végzett hivatalnoki feladataihoz kapcsolódott (címereslevelek), másrészt e tevékenysége révén lehetősége nyílt egyéb udvari megbízások elnyerésére is (I. Miksa síremlék feliratai, a Habsburg–Medici és a Habsburg–d’Este házassági ratifikációk oklevelei).

A kalligráfus továbbá három, egyedi írásmintákból összeállított kéziratot (írásmintakönyvet) készített a Habsburg-uralkodók számára, I. Ferdinándnak kettőt (1561–62, 1562), II. Miksának pedig egyet (1571–73). Műveit egy olyan időszakban alkotta, amikor a fejedelmi Kunstkammerekbe szánt különleges, egyedi kéziratokra jelentős igény mutatkozott. Véleményünk szerint a három mű először a Habsburg-uralkodók ilyen jellegű bécsi gyűjteményébe került, majd innen jutott az egyik Tiroli Ferdinánd főherceg ambrasi Kunstkammerébe, a másik két kézirat pedig Prágába, II. Rudolf kollekciónjába. Az egykori inventáriumok átnézésével a művek részben nyomon követhetők voltak az említett gyűjteményekben.

A három írásmintakönyv vizsgálatokor tehát új szempontként merült fel a 16. századi Kunstkammerekben őrzött kéziratok jellegzetes típusainak a bemutatása. Ezek számbavétele során rajzolódott ki, hogy a gyűjteményekben külön csoportot alkottak a kalligrafikus kéziratok és az egyéb, különleges írással készült darabok, amelyek közé Bocskay három műve is tartozott. A 16. századi Kunstkammerek az uralkodó hatalmi és politikai reprezentációjában fontos szerepet töltek be. Ezért a prágai gyűjtemény ezen funkciójával összefüggésben elemeztük Bocskay két kéziratának az illusztrációs programját, azokét, amelyeket egykor itt őriztek. A két mű figurális díszítményei a kalligráfiaihoz képest néhány évtizeddel később, az 1590-es években keletkeztek. A miniatúrákat a flamand Joris Hoefnagel készítette II. Rudolf számára.

Bocskay György kéziratai mind kivételes minőségűek, mind változatos mintaképválasztásuk okán kiemelkedtek a korszak egyéb, például Bécsben vagy Ambrasban keletkezett kéziratok írásmintakönyvei közül. A kalligráfus egyaránt alkalmazta a gótikus, valamint a humanista írásmódokat. Az egyes típusokat rendszerint tovább díszítette és ezáltal egyedi variációkat hozott létre, a szövegeket pedig változatos mustrákkal (növényi ornamentika, Flechtwerk, Rollwerk, arabeszk) gazdagította. Ennek köszönhető, hogy három kéziratában az egyedi írásminták száma a kortárs írásmintakönyvekkel összevetve szokatlanul nagy mennyiséget, kb. 250-et tesz ki. Bocskay betűtípusai túlnyomórészt a már említett nyomtatott segédletekből származtak. A lehetséges nyomtatott előképek vizsgálata során

sikerült újonnan azonosítanunk több itáliai, illetve német forrását. Összességében elmondható, hogy számos kiemelkedő itáliai és német szerző segédletét ismerte és az általa felhasznált nyomtatott írásmintakönyvek igen széles spektrumot fedtek le.

A kalligráfus oeuvre-jébe továbbá maradtott síremlékfeliratokat is sorolhatunk. A már említett lékai tumba feliratos tábláin kívül kiemelkedő jelentőségű udvari feladata volt az innsbrucki I. Miksa-síremlék feliratainak az elkészítése. Véleményünk szerint a megbízást egy I. Ferdinándnak ajánlott kézírata (1562) révén sikerült elnyernie. A műben számos írásminta az ókori epigráfiai emlékeket imitálta. Bocskay azért szerepeltetett benne ily nagy számban klasszikus antikva kapitális szövegeket, mert a síremlék ekkorra összeállt – és általa bizonyára ismert – végleges koncepciója szerint a síremlékre szintén hasonló *all'antica* feliratos táblákat terveztek. A mű központi elemére, a tumbára reliefek formájában 24 darab, I. Miksa császár életéből vett jelenet került. A képciklust, a reliefek latin képaláírásait, valamint a sírfeliratot Georg Sigmund Seld alkancellár állította össze, a ciklus véglegesítésére pedig éppen Bocskay kéziratának a keletkezése idején került sor. Vizsgálható szempontként adódott tehát a síremlék végleges koncepciójának és az I. Ferdinánd császárrá választásával (1556/58) Bécsben megélénkülő *all'antica* udvari reprezentáció összefüggéseinek a bemutatása (a Hofburg átépítése, az ókori emlékek gyűjtése stb.), ahol a klasszikus antikva kapitális feliratnak mint antikizáló stíluselemnek kiemelt szerep jutott.

A bécsi (Österreichisches Staatsarchiv, Haus-, Hof- und Staatsarchiv, Allgemeines Verwaltungsarchiv – Finanz- und Hofkammerarchiv) és innsbrucki (Tiroles Landesarchiv) levéltári források átnézésével a síremlék, valamint a Bocskaytól származó feliratos táblák keletkezéstörténetének számos kérdése tisztázódott. Például az innsbrucki levéltárban sikerült fellelnünk a kalligráfus egy saját kezű tervrajzát, amelyet II. Miksának küldött a munka állásáról. Ebből vált egyértelművé, hogy nem csupán a tumba reliefjeihez tartozó 24 képaláírást, hanem a sírfeliratot is tőle rendelték meg, amely további 18 tábla kivitelezését jelentette. A klasszikus antikva kapitális szövegek fekete márványtáblákra kerültek. A márvány Észak-Itáliából származott, ezt Innsbruckban méretre vágták, majd kész lapokként szállították el Bécsbe, ahol Bocskay a feliratozást végezte (1563–1568). A szövegeket egy, a 16. században népszerűvé vált új eljárással, maratással kivitelezte. A maratás a savra reagáló kő (mészke vagy márvány) viszonylag gyors és kevesebb fizikai ráfordítást igénylő feliratozását tette lehetővé.

Mivel Bocskay György neve a szakirodalomban a bécsi Magyar Udvari Kancellárián kiadott címereslevelekkel kapcsolatban viszonylag kevés alkalommal került fel (pl. Oláh Miklós 1558-as címermege erősítő oklevelének a kalligráfiait már többen neki tulajdonították),

indokolt volt az 1545 (Bocskay feltételezett Bécsbe érkezése) és 1575 (halála) közötti időszakban itt kiadott címeresleveleket a kalligráfus nyomtatott forrásainak az ismeretében stíluskritikai vizsgálat tárgyává tenni. Az oeuvre így számos további, eddig ismeretlen darabbal – három libellussal, valamint számos egyleveles armálissal – bővült.

A libellusok kalligrafikus díszítményei lényegében egyedi variációk, bár Oláh Miklós és Horváth Stanchich Márk közel egykorú oklevele esetében több egyezés figyelhető meg. Bocskay György első bécsi patrónusának, Oláh Miklósnak a címermege erősítő oklevelével kapcsolatban érdemes továbbá kiemelni, hogy egy szignált és datált darabról van szó. Mivel azonos szignatúrákat fedeztünk fel Bocskay két, ekkoriban keletkezett írásmintakönyvében, így az oklevél szignatúrája „F[ecit] G[eorgius] B[ocskay] 1560”-ként oldható fel. Ennek elhelyezkedése, valamint a miniatúradísz formai jellegzetességei véleményünk szerint azt támasztják alá, hogy az Oláh-armális miniatúrái szintén Bocskay Györgytől származnak.

A kalligráfus egyleveles oklevelei a nyomtatott előképek szerint két fő csoportot (Neudörffer-csoport, Amphiareo-csoport), illetve az utóbbin belül két további alcsoportot (A gót és antikva kombinációi, A klasszikus antikva kapitális változatai) alkotnak. Kutatásaink során számos olyan címereslevél is előkerült, amelyet gyengébb kvalitása miatt nem sorolhattunk a kalligráfus művei közé, azonban betűtípusai és mustrái alapján valamelyik említett csoportba mégis illeszkedett. Bocskay György tehát az általa díszített armálisok mintaképválasztásával a Magyar Királyi Kancellárián belül iskolát teremtett, amely jelentős befolyást gyakorolt a 16. század második felében itt kiadott címereslevelek betűtípusaira és ornamenseire.

A disszertáció tartalomjegyzéke:

I. KÖTET

ELŐSZÓ

1. BEVEZETÉS – egy „magyar Zeuxis” Bécsben

2. KUTATÁSTÖRTÉNET

3. BOCSKAY GYÖRGY HIVATALNOKI PÁLYÁJA

3.1 Származása és családja

3.1.1 A Bocskay-család szlavóniai ága

3.1.2 A raszinjai Bocskay-család címereslevele (1549)

3.1.3 Családi körülményei

3.2 Hivatalnoki működése

3.2.1 Új magyar királyi udvar Bécsben –
Bocskay György beilleszkedési lehetőségei és stratégiái

3.2.2 A Magyar Királyi Kancellárián –
az írnokságtól a magyar udvari titkári és tanácsosi címig

3.3 Kapcsolata a magyar főnemességgel

3.3.1 Bocskay György és a Batthyányak

3.3.2 Bocskay György és a Nádasdyak

4. BOCSKAY GYÖRGY KALLIGRÁFUSI TEVÉKENYSÉGE

4.1 Írásmintakönyvek a Habsburg uralkodók számára

4.1.1 A kalligráfia művészet rangjára emelkedése a 16. században –
Bocskay György mint udvari művész

4.1.2 Kéziratok és uralkodói gyűjtemények

a. A Kunstkammerekben őrzött kéziratok jellegzetes típusai

b. Az írásmintakönyvek helye a Habsburg-gyűjteményekben és az útjuk
jelenlegi őrzési helyükig

4.1.3 A három írásmintakönyv

a. A J. Paul Getty Museumban őrzött írásmintakönyv (1561–1562)

b. Az Österreichische Nationalbibliothekban őrzött írásmintakönyv (1562)

c. A Kunsthistorisches Museumban őrzött írásmintakönyv (1571–1573)

4.1.4 Bocskay betűtípusai és nyomtatott forrásai

Exkurzus: Az egykor Prágában őrzött két kézirat illuminátora, Joris Hoefnagel (1542–1601)

1. Hoefnagel, a kabinet-miniaturák mestere
2. A kéziratok illusztrációs programja és a prágai Kunstammer

4.2 A Habsburg–Medici és a Habsburg–d’Este házasság ratifikációs oklevele (1565)

4.3 A Magyar Királyi Kancellárián díszített címereslevelek (1553–1575)

4.3.1 Füzet formátumú oklevelek (libellusok)

- a. Oláh Miklós címermegerősítő oklevele (1558–1560) – Bocskay György mint miniátor
- b. Horváth-Stanchich Márk címermegerősítő oklevele (1558)
- c. Gersei Pethő János címermegerősítő oklevele (1572)
- d. Liszthy János címermegerősítő oklevele (1573)

4.3.2 Az egyleveles armálisok díszítésének mintaképválasztása és variabilitása

- a. Neudörffer-csoport
- b. Amphiareo-csoport
  - A gót és antikva kombinációi
  - A klasszikus antikva kapitális változatai

4.4 Síremlékfeliratok

4.4.1 Az innsbrucki I. Miksa-síremlék (1562–1568)

- a. Megsokasodó antik és all’antica feliratos emlékek a bécsi udvarban és környezetében
  - Az all’antica udvari reprezentáció
  - Az antik feliratok és régiségek iránti növekvő érdeklődés
- b. I. Miksa császár síremlékének újrakezdett munkálatai
  - Az I. Miksa-síremlék végleges koncepciója
  - A megbízás elnyerése a tumba feliratainak elkészítésére (1562)
- c. A feliratos táblák bécsi munkálatai (1563–1568)
  - 1563–1564
  - 1565–1566
  - 1567–1568
- d. A síremlék all’antica feliratai
  - A domborművek feliratai
  - A sírfelirat
  - A két síremlék betűtípusa: a klasszikus antikva kapitális

4.4.2 A lékai Nádasdy–Kanizsay-síremlék (1565)

- a. A síremlék története
  - A vár Nádasdy Tamás korában
  - A várban található Nádasdy-kripta
  - A Nádasdy-kripta az ágostonrendiek lékai templomában
  - A síremlék
- b. A síremlék all’antica feliratai

4.4.3 Egy Bocskay által használt új technika, a kőmaratás

5. ÖSSZEGZÉS

II. KÖTET

6. SZÖVEGES MELLÉKLET

6.1 Rövidítésjegyzék

6.2 Az átnézett kéziratok és levéltári források jegyzéke

6.2.1 Kéziratok

6.2.2 Levéltári források

6.3 Bibliográfia

7. KÉPMELLÉKLET

A disszertáció témájában készített publikációk:

Bocskay György kalligráfus és az all'antica udvari reprezentáció Bécsben a 16. század második felében, Ars Hungarica 2012/3.

Bocskay György = *Magyar Művelődéstörténeti Lexikon*, XIII., főszerk. Kőszeghy Péter, szerk. Tamás Zsuzsanna, Bp., Balassi Kiadó, 2012.

A disszertáció témájában tartott előadások:

Transformation of a Manuscript by George Bocskay – Imitating Roman Epigraphy as Writing Model Book (poszter)

33. Internationaler Kunsthistoriker-Kongress CIHA Nürnberg 2012, Postgraduierten-Programm 2012. júl. 15–20.

Bocskay György (1510 k.–1575) kalligráfus és első bécsi patrónusa, Oláh Miklós (1493–1568)
MTA BTK Művészettörténeti Intézet, Collegium Artium
2012. ápr. 27.

Bocskay György feliratai I. Miksa császár innsbrucki síremlékén

Disputatio de quodlibet Marosi Ernő tiszteletére

Az ELTE BTK Művészettörténeti Intézet konferenciája

2010. ápr. 21–22.

Joris Hofnagels allegorische Darstellungen des “Langen Türkenkrieges” in der Kunstkammer Kaiser Rudolfs II.

Geisteswissenschaftliches Zentrum Geschichte und Kultur Ostmitteleuropas (GWZO), Lipcse
2009. május 14.

A címereslevelek kutatásának módszertani problémái – Bocskay György armálisai

Módszertani problémák a művészettörténeti kutatásban

Az ELTE BTK Művészettörténet-Tudományi Doktori Iskola PhD-konferenciája

2008. nov. 26.

Der Schönschreiber Georg Bocskay, ein ungarischer Zeuxis in Wien

Universität Wien, Institut für Kunstgeschichte

2007. nov. 14.

Georg Hoefnagel magyar vonatkozású politikai allegóriái

A politika műfajai a régi magyar irodalomban

Az MTA BTK Irodalomtudományi Intézet Reneszánsz–Barokk Kutatócsoportjának konferenciája, Gyula

2005. május 25–28.